

Dia Mundial del Teatre 2020

Publicat per [Interacció](#) [1] el 27/03/2020 - 11:50 | Última modificació: 27/03/2020 - 12:09

Tornarem a aixecar el teló

Manifest de l'[AADPC](#) [2] del Dia Mundial del Teatre 2020

Aquest 27 de març de 2020 estem en crisi sanitària, social i econòmica general. I molt abans, en crisi social i econòmica per al sector de la cultura i concretament del teatre. Fa molt de temps que es pateixen unes retallades i una inseguretats preocupants que afecten a les productores, les companyies, als teatres, i sobretot a l'actriu i l'actor. Per desgràcia no és cap novetat si diem que a Catalunya un alt percentatge dels actors i les actrius, directors i directores, dramaturgs i dramaturgues i la majoria de feines relacionades amb els espectacles en directe, ens trobem en una situació d'una precarietat extrema.

Res de nou, oi? Doncs malgrat tot, els actors i actrius, directors i directores, dramaturgs i dramaturgues seguim creant, muntant i presentant espectacles per a tu, públic.

La cultura, el teatre, ens fa humans, fa de mirall de la nostra condició, amb els valors i misèries, fortaleces i pors que vivim cada dia, és un bé de primera necessitat. Tampoc és nou, oi? No us fa la sensació que ho diem i ho escoltem sempre els mateixos?

Et necessitem. Ens necessitem!

Aquests dies als intèrprets ens és impossible pujar dalt d'un escenari i tu, públic, estàs confinat i no pots assistir als espais escènics. Momentàniament ens hem adaptat i ja sigui a les xarxes, als balcons, als patis interiors o des de les finestres ens hem emocionat, calmat, commogut o divertit ... però volem tornar al teatre!

Tornarem a entrar a un teatre i a respirar aquella olor del pati de butaques, de les cordes, l'olor de l'escenari... tornarem a fer teatre pels carrers i les places. Tornarem a la normalitat. I el teatre també. Però... quina normalitat?

No podem tornar amb les mateixes precarietats que coneixem tots i totes des de fa temps i que la situació d'emergència que estem vivint ha posat en evidència.

Els governs han de cuidar a la ciutadania, el cos i l'ànima, i el teatre cura l'ànima, estimula els sentiments i la reflexió. I la crítica. Això és imprescindible i no ha de fer por als representants polítics. Potser ha arribat el moment de fer reparticions més justes, menys especulatives.

No podem tornar al teatre així!

Les administracions hauran de fer molts més esforços per dotar al col·lectiu professional de major estabilitat i protecció, pal·liant la seva constant intermitència, i els actors i actrius haurem d'aprendre a dir NO moltes més vegades del que ho fem, i a deixar ben clar que no n'hi ha prou amb la nostra vocació per mantenir el teatre a casa nostra.

Segur que caldrà canviar prioritats, cal valorar i donar molts més recursos a la investigació científica, tecnològica, a la sanitat... però sense deixar de banda el món de la Cultura, al Teatre.

La Cultura és un bé essencial.

El Teatre és un bé essencial!

Junta de l'[AADPC](#) [2]

Grades del Teatre Grec, Barcelona. Foto: Alizarin Krimson.

L'[ADETCA](#) [3], Associació d'Empreses de Teatre de Catalunya, enguany també ha volgut celebrar el Dia Mundial del Teatre amb aquest missatge especial:

Missatge de l'actor [Joan Pera](#) [4] pel Dia Mundial Teatre 2020 - [ADETCA](#) [3]

[Missatge Internacional del Dia Mundial del teatre](#) [5]

Per [Shahid Nadeem](#) [6]

Principal dramaturg de Pakistan i director del Teatre Ajoka

El teatre com a santuari

És un gran honor per a mi escriure el Missatge del Dia Mundial del Teatre 2020. És emocionant, amb tota la humilitat, que el teatre paquistanès i el propi Pakistan, hagi sigut reconegut per l'ITI, l'organització mundial de teatre més influent i representativa dels nostres temps. Aquest honor és també un tribut a Madeeha Gauhar¹, icona del teatre i fundadora del Teatre Ajoka², també la meua companya de vida, que va morir fa dos anys. L'equip d'Ajoka ha recorregut un llarg i dur camí, literalment del carrer al teatre. Però aquesta és la història de molts grups de teatre, n'estic segur. Mai és un camí de roses. Sempre és una lluita.

Vinc d'un país predominantment musulmà, que ha sigut testimoni de diverses dictadures militars, de l'horrible atac dels extremistes religiosos i de tres guerres amb la veïna Índia, amb la qual compartim milers d'anys d'història i patrimoni. Encara avui seguim vivint amb el temor d'una guerra total amb el nostre veí bessó, fins i tot una guerra nuclear, ja que ambdós països tenen ara armes nuclears.

A vegades diem en broma: "els mals temps són un bon moment per al teatre". No hi ha escassetat de desafiaments per afrontar, contradiccions per exposar i status quo per subvertir. El meu grup de teatre, Ajoka i jo hem caminat per aquesta corda fluixa durant més de 36 anys. Ha estat, en efecte, una corda fluixa: mantenir l'equilibri entre l'entreteniment i l'educació, entre la recerca i l'aprenentatge del passat i la preparació per al futur, entre la lliure expressió creativa i els enfrontaments aventurers amb l'autoritat, entre el teatre socialment crític i el finançament viable, entre l'apropament a les masses i l'avantguarda. Es pot dir que un creador de teatre ha de ser un prestidigitador, un mag.

Al Pakistan, ha existit una clara divisió entre allò Sagrat i allò Profà. Per als profans, no hi ha lloc per qüestionar temes religiosos, mentre que per als sagrats, no hi ha possibilitat d'un debat obert o noves idees. De fet, el poder conservador considera l'art i la cultura fora dels límits dels seus "jocs sagrats". Per tant, el camp de joc pels artistes intèrprets ha estat com una carrera d'obstacles. Primer han de demostrar les seves credencials com a bons musulmans i ciutadans obedients i també tractar d'establir que la dansa, la música i el teatre estan "permesos" a l'Islam. Per tant, un gran nombre de musulmans observadors s'han mostrat reticents a adoptar les arts escèniques, tot i que els elements de la dansa, la música i el teatre estan integrats en la seva vida quotidiana. I aleshores ens trobem amb una subcultura que tenia el potencial de portar allò Sagrat i allò profà al mateix escenari.

Durant el govern militar del Pakistan en el decenni de 1980, Ajoka va ser llançat per un grup de joves artistes que van desafiar a la dictadura mitjançant un teatre de dissidència social i políticament audaç. Van descobrir que els seus sentiments, la seva ira, la seva angoixa, van ser tant sorprenentment expressades per un bard sufí³, que va viure fa uns 300 anys. Aquest va ser el poeta sufí Bulleh Shah⁴. Ajoka va descobrir que podia fer declaracions políticament explosives a través de la seva poesia, desafiant a l'autoritat política corrupta i a la intolerant classe dirigent religiosa. Les autoritats podien prohibir-nos o desterrar-nos però no a un venerat i popular poeta sufí com Bulleh Shah. Vam descobrir que la seva vida era tan dramàtica i radical com la seva poesia, que li havia valgut fàtues i desterraments durant la seva vida. Aleshores vaig escriure "Bulha", una obra sobre la vida i la lluita de Bulleh Shah. Bulha, com l'anomenen afectuosament les masses del Sud d'Àsia, provenia d'una tradició de poetes Panjabi Sufí que desafiaven sense por l'autoritat dels emprenedors i els demagogs clericals, a través de la seva poesia i la seva pràctica. Van escriure en el llenguatge del poble i sobre les aspiracions de les masses. En la música i la dansa, van trobar els vehicles per aconseguir una associació directa entre l'home i Déu, passant per alt amb menyspreu als explotadors intermediaris religiosos. Van desafiar les divisions de gènere i de classe i van mirar al planeta amb sorpresa, com una manifestació del Totpoderós. El Consell de les Arts de Lahore va rebutjar el guió argumentant que no era una obra de teatre sinó una mera biografia. Tanmateix, quan l'obra es va representar en un espai alternatiu, l'Institut Goethe, el públic va veure, va entendre i va apreciar el simbolisme en la vida i la poesia del poeta del poble. Podien identificar-se plenament amb la seva vida i els seus temps i veure els paral·lelismes amb les seves pròpies vides i els seus temps.

Un nou tipus de teatre va néixer aquell dia de 2001. La música Qawwali devota⁵, el ball de Sufí Dhamal⁶ i la recitació de poesia inspiradora, fins i tot el cant meditatiu de Zikir⁷, es van convertir en parts de l'obra. Un grup de Sikhs⁸, que estaven a la ciutat per assistir a una conferència panjabi i que s'havien apropiat per veure l'obra, van envair l'escenari al final, abraçant i besant als actors i plorant. Compartien l'escenari per primera vegada amb els panjabis musulmans després de la divisió de la Índia el 1947⁹, que va donar lloc a la divisió del Panjab en línies comunals. Bulleh Shah havia estat tan estimat per a ells com ho era per als musulmans del Panjab, ja que els sufí transcendeixen les divisions religioses o comunals.

Aquesta memorable estrena va ser seguida per la odissea índia de Bulleh Shah. Començant amb una gira pionera per la part índia del Panjab, "Bulha" es va representar de cap a cap de la Índia, fins i tot en temps de greus tensions entre els dos països i en llocs on el públic no coneixia ni una sola paraula del Panjab però estimava cada moment de l'obra. Mentre es tancaven una a una les portes del diàleg polític i la diplomàcia, les portes de les sales dels teatres i els cors del públic indi romanien oberts de bat a bat. Durant la gira d'Ajoka pel Panjab indi el 2004, després d'una actuació molt ben rebuda davant d'un públic rural de milers de persones, un ancià es va apropar a l'actor interpretant el paper del gran sufí. L'ancià estava acompanyat per un jove. "El meu net està molt malalt; podria si us plau beneir-lo?" L'actor es va sorprendre i va dir: "Babaji¹⁰, no sóc Bulleh Shah, només sóc un actor que interpreta aquest paper. El vell es va posar a plorar i va dir: "Si us plau, beneeix al meu net, sé que es recuperarà si ho fas". Li vam suggerir a l'actor que concedís al vell el seu desig. Abans d'anar-se'n, va dir aquestes paraules: "Fill, no ets un actor, ets la reencarnació de Bulleh Shah, el seu Avatar¹¹". De sobte, un nou concepte d'interpretació, de teatre, se'ns va acudir, on l'actor es converteix en la reencarnació del personatge que està representant.

En els 18 anys de gira amb "Bulha", hem notat una resposta similar d'un públic aparentment no iniciat, pel qual l'obra no és només una experiència entretinguda o intel·lectualment estimulants, sinó una trobada espiritual que commou l'ànima. De fet, l'actor que interpreta el paper del Mestre Sufí de Bulleh Shah, va estar tant profundament influenciat per l'experiència que ell mateix es va convertir en poeta sufí i des d'aleshores ha publicat dues col·leccions de poemes. Els actors involucrats en la producció han compartit que quan l'obra comença, s'entén que l'esperit de Bulleh Shah està entre ells i l'escenari sembla haver estat elevat a un pla més alt. Un erudit indi, a l'escriure sobre l'obra, li va donar el títol: "Quan el teatre es converteix en un santuari".

Sóc una persona laica i el meu interès en el Sufisme és principalment cultural. Estic més interessat en els aspectes artístics i performatius dels poetes sufí panjabis, però el meu públic, que potser no és extremista o intolerant, pot tenir creences religioses sinceres. Explorar històries com la Bulleh Shah, i n'hi ha tantes en totes les cultures, pot convertir-se en un pont entre nosaltres, els creadors de teatre i una audiència desconeguda però entusiasta. Junts podem descobrir les dimensions espirituals del teatre i construir ponts entre el passat i el present, que duguin a un futur que és el destí de totes les comunitats; creients i no creients, actors i ancians, i els seus néts.

La raó per la qual comparteixo aquesta història de Bulleh Shah i la nostra exploració d'una espècie de Teatre Sufí

és que mentre actuem a l'escenari, a vegades ens deixem portar per la nostra filosofia de teatre, el nostre paper com a precursors del canvi social i al fer-ho, deixem enrere una gran part de les masses. En el nostre compromís amb els desafiaments del present, ens privem de les possibilitats d'una experiència espiritual profundament commovedora que el teatre pot proporcionar. En el món actual, on el fanatisme, l'odi i la violència augmenten una vegada més, les nacions semblen estar enfrontades a altres nacions, els creients lluiten contra altres creients i les comunitats vomiten odi contra altres comunitats... mentre els nens moren de desnutrició, les mares floreixen durant el part tot i la falta d'atenció mèdica oportuna i les ideologies d'odi. El nostre planeta s'enfonsa cada cop més en una catàstrofe climàtica i culminant i es poden escoltar els cascots dels cavalls dels Quatre Genets de l'Apocalipsi¹². Necessitem reomplir la nostra força espiritual; necessitem lluitar contra l'apatia, la letargia, el pessimisme, l'avarícia i el menyspreu pel món en què vivim, el Planeta en què vivim. El teatre té un paper, un noble paper, per vitalitzar i mobilitzar a la humanitat per aixecar-se del seu descens a l'abisme. Pot elevar l'escenari, l'espai escènic, en alguna cosa sagrada.

En el sud d'Àsia, els artistes toquen amb reverència el terra de l'escenari abans de trepitjar-lo, una antiga tradició en la qual s'entrellacen allò espiritual i allò cultural. És hora de recuperar aquella relació simbiòtica entre l'artista i el públic, el passat i el futur. El teatre pot ser un acte sagrat i els actors poden convertir-se en els avatars dels papers que interpreten. El teatre eleva l'art de l'actuació a un pla espiritual més elevat. El teatre té el potencial de convertir-se en santuari i el santuari en un espai escènic.

1 *Madeeha Gauhar* (1956-2018): Directora de teatre, actriu, feminista i fundadora del Teatre Ajoka, titular d'una mestratge en teatre del Royal Holloway College de Londres i guanyadora de la Medalla de Distinció del Govern de Pakistan i del Premi Príncep Claus dels Països Baixos.

2 *Ajoka Theatre*: Fundat al 1984. La paraula Ajoka significa "contemporani" en panjabi. El seu repertori inclou obres sobre temes com la tolerància religiosa, la pau, la violència de gènere, els drets humans.

3 *Sufisme*: La tradició mística islàmica, que busca trobar la veritat de l'amor diví a través de l'experiència personal directa de Déu, es va fer popular degut a la seva predicació de la germandat universal i l'oposició a la rígida aplicació doctrinària de les ensenyances religioses. La poesia sufí, en la seva majoria interpretada en música, expressa la unió mística a través de les metàfores de l'amorprofà.

4 *Bulleh Shah* (1680-1757): Un influent poeta sufí panjabi, que va escriure sobre temes filosòfics complexos en un llenguatge senzill. Va ser un fort crític de l'ortodòxia religiosa i de l'elit governant. Va ser expulsat de la ciutat de Kasur, acusat d'heretgia i se li va negar l'enterro en el cementiri de la ciutat. Popular entre els cantants devocionals y folklòrics. Admirat per sobre de les divisions religioses.

5 *Qawwali*: Poesia sufí devota, presentada per grups de cantants (Qawwals), originalment interpretada als santuaris sufís, portant als oients a un estat d'èxtasi.

6 *Dhammal*: Ball extàtic als santuaris sufís, generalment a ritme de tambor.

7 *Zikir*: Cants rítmics devocionals, recitant oracions, assolint la il·luminació espiritual.

8 *Sikhs*: Seguidors de la fe Sikh, fundada en el Panjab durant el segle XV per Guru Nanak.

9 L'estat musulmà de Pakistan va ser separat de la Índia el 1947 enmig d'una carniceria comunal sense precedents i una migració massiva de població.

10 *Babaji*: Una expressió de respecte per un home gran.

11 *Avatar*: Reencarnació o manifestació a la Terra d'un mestre diví, segons la cultura hindú.

12 *Els quatre genets de l'Apocalipsi* són descrits per Joan de Patmos en el seu Llibre de l'Apocalipsi, l'últim llibre del Nou Testament. En la majoria dels relats, els quatre genets són vistos com el símbol de la Conquesta, la Guerra, la Fam i la Mort, respectivament.

Font: [AADPC](#) [7]

[Inicieu sessió](#) [8] o [registreu-vos](#) [9] per a enviar comentaris

Etiquetes: teatre

Etiquetes: arts musicals

Etiquetes: arts escèniques i en viu

- [10]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2020/dia-mundial-teatre-2020>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://aadpc.cat/>

[3] <http://www.adetca.cat/c/start.aspx>

[4] https://ca.wikipedia.org/wiki/Joan_Pera

[5] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/wtd2020_catalan_message_shahidnadeem.pdf

[6] https://en.wikipedia.org/wiki/Shahid_Nadeem

[7] <https://www.aadpc.cat/actualitat/missatge-internacional-del-dia-mundial-del-teatre-2020/>

[8] <https://interaccio.diba.cat/>

[9] <https://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>

[10] <https://interaccio.diba.cat/node/8263>